

خوانش روان‌شناسانه و تحلیلی یونگی افسانه مهر خاور، ماه مغرب؛ عاشقانه‌ای برای خودیابی

افروز جهان‌دیده^۱

چکیده

توجه به الگوهای باستانی و تکرارشونده در افسانه‌ها و اساطیر مبنای نظریات روان‌شناسی تحلیلی یونگ قرار گرفت. یونگ بیش از دیگر متفکران مانند افلاطون (عالم مُثُل) به اهمیت نقش‌مایه‌ها و الگوهای موجود در افسانه‌ها پی‌برد و آنان را در جهت کشف دنیای درونی انسان‌ها به کار بست. یونگ از نور روان‌شناسان فرویدی بود که پس از بررسی ابعاد مختلف باطن و مطالعات گسترده در کیمیاگری، عرفان شرقی به ماهیت اسطوره و قصه‌های پریان توجهی بیش از فروید نشان داد و نتیجه آن، تبیین روان‌شناسی تحلیلی با تکیه بر نمادها و نشانه‌های مکرر در اساطیر بود که ارتباط تنگاتنگی با ناخودآگاه فرد دارد. در این پژوهش، نگارنده به تحلیل افسانه‌ای از قوم قشقایی با عنوان «مهر خاور، ماه مغرب» پرداخته که به زبان ترکی قشقایی نگارش یافته است؛ کهن‌الگوهای مهم موجود در این افسانه -آنیما و آنیموس، سایه و اصل اعداد و آنترپی- را مورد بررسی قرار داده است. در این افسانه، شاهد روند فردیت و رشد قهرمان یا شخصیت اصلی افسانه در جهت حرکت به سمت یافتن آنیمای خود هستیم. قهرمان این افسانه در فراز و فرودهای روانی و نموده‌های بیرونی آن با اصل اعداد برانگیخته شده و با طی مراحل مختلفی در مسیر تفرّد، به سازش و هماهنگی می‌رسد و در پایان به تعادل و آرامش روانی با کسب قدرت و لذت دست می‌یابد.

کلمات کلیدی: افسانه عاشقانه، روان‌شناسی تحلیلی، کهن‌الگوها، یونگ.

۱. دانش‌آموخته کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی.

A psychological and Analytical Reading of Jung's The Legend of the East Sea, the West Moon; a Romance for Self-discovery

Afrooz Jahandideh¹

Abstract

Paying attention to ancient and recurring patterns in legends and myths became the basis of Jung's analytical psychology theories. More than other thinkers such as Plato, Jung realized the importance of patterns and motifs in legends; used them to discover the inner world of humans. Jung was one of the Freudian neo-psychologists who, after examining various aspects of the inner self and extensive studies in alchemy(Eastern mysticism), paid more attention to the nature of myth and fairy tales than Freud; the result was the explanation of analytical psychology based on repeated symbols and signs in mythology, which closely related to the individual's unconscious. In this research, the author analyzed a legend of the Qashqai people entitled "Mehr Khavar, Mah Maghrib" which was written in Qashqai Turkish and discussed the important archetypes in this legend - *anima and animus*, *shadow and the principle of opposites* and *entropy*. In this fairy tale, we see the process of individuality and growth of the hero or the main character of the fairy tale in the direction of finding his anima. The hero of this legend has been motivated by the principle of opposites in his mental ups and downs, external manifestations; by going through different stages on the path of individuality, he reaches compromise and harmony; he finally achieves balance and peace of mind by gaining power and pleasure.

key words: Romance, Analytical psychology, Legend, Jung.

¹. MA in Persian Language and Literature